

SKJØTSEL AV SETERVOLLEN PÅ GARDSETRA I SYNNEFJELL

TILTAK FOR TRUA NATURTYPER - NATURBEITEMARK

30.10.2023

PLANTER
I VÅTMARK

MENNESKET
I VÅTMARK

INSEKTER
I VÅTMARK

FUGLER
I VÅTMARK

FISK
I VÅTMARK

DYR
I VÅTMARK

DYR
I VÅTMARK

RAPPORT 2023:21

Utførende institusjon:

Dokkadeltaet Våtmarkssenter AS

Prosjektansvarlig:

Lea Hoch

Prosjektmedarbeider:

Martin Hansebråten

Oppdragsgiver:

Statsforvalteren i Innlandet

Kontaktperson:

Victoria Marie Kristiansen

Referanse:

Hoch, L. (2023). *Skjøtsel av setervollen på Gardsetra i Synnfjell, tiltak for trua naturtyper* (DNV Rapport 2022:21)

Sammendrag:

Setervollen på Gardsetra er en artsrik og verdifull naturbeitemark.

I 2023 ryddet Dokkadeltaet Våtmarkssenter deler av setervollen på Gardsetra i Nordre Land kommune. Omtrentlig 4 daa ble ryddet med ryddesag for første gang etter gjenopptatt skjøtsel av setervollen. I tillegg ble ca. 14 daa slått med ryddesag tidlig i sesongen for å hindre nyetablering av bjørk på områder som ble ryddet de siste tre år. Det ble tatt ned noen større grantrær i kantsonen og hele setervollen ble i tillegg beitet med ku, geit, sau og hest.

Emneord:

Naturbeitemark, setervoll, skjøtsel, naturbeitemark

DOKKADELTAET

Innhold

1 Introduksjon	4
2 Områdebeskrivelse	5
3 Resultat.....	6

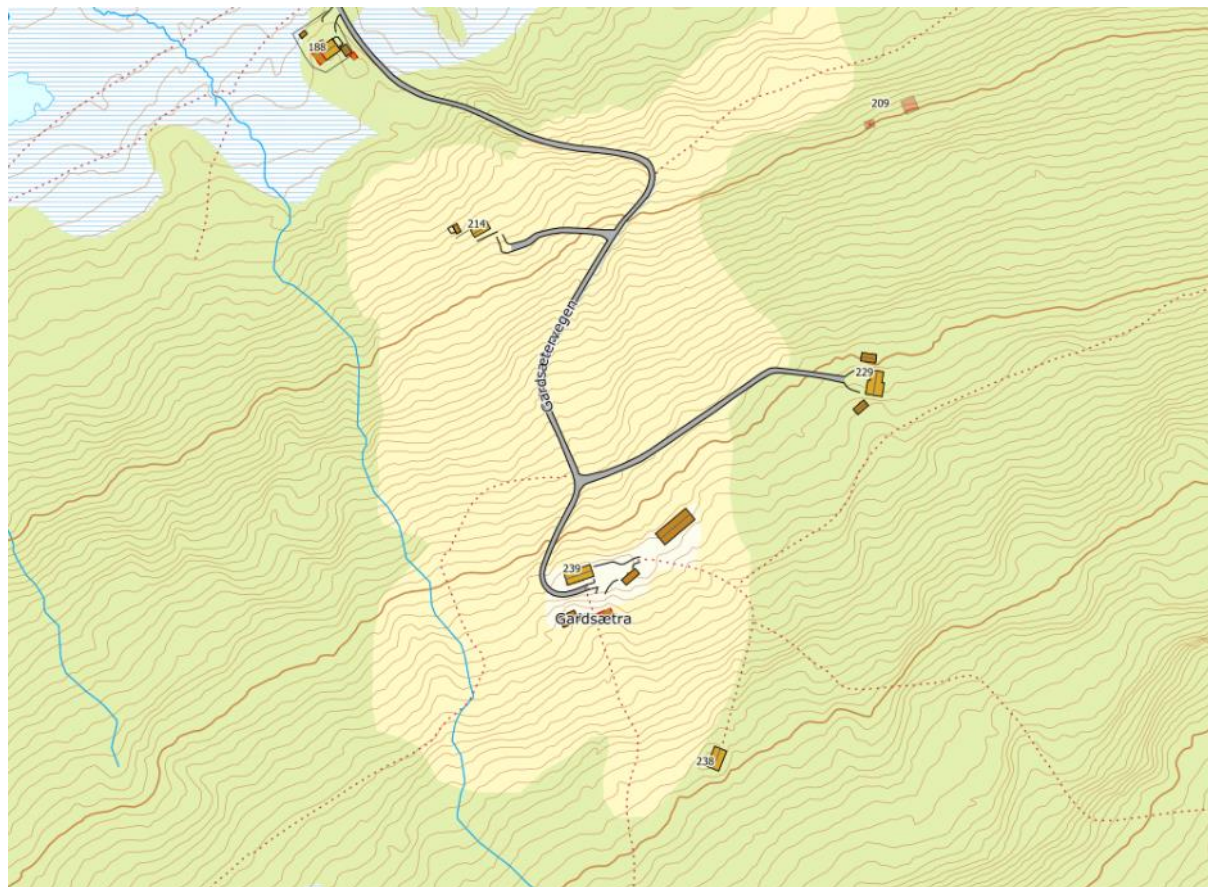
1 Introduksjon

Setervollen på Gardsetra var opprinnelig på ca. 75 dekar, men er nå noe gjengrodd. Driften her opphørte forholdsvis seint, og det går sau på utmarksbeite i området. Derfor har ikke gjengroingen kommet like langt som på mange andre setervoller i området. Setervollen har likevel hatt en god del lauvoppslag. DNV satt i gang med seterdrift på Gardsetra i 2020. Siden sommeren 2020 har det derfor vært både ku, geit og hest på beite, samtidig som det hvert år ble ryddet et par daa av setervollen for løvoppslag.

Setervollen er en semi-naturlig eng som primært har blitt beitet. Enga er svakt kalkrik og har relativt nylige registreringer av bakkesøte og skjeggklokke (EN). Skjeggklokke ble ikke registrert på flere år, men noen individer er observert etter at ryddingen av enga startet i 2019 og beite ble gjenopptatt. Enga ble kartlagt i 2005 av Geir Høitomt og Bjørn Harald Larsen som satte engas verdi til svært viktig (A), dette ble blant annet basert på skjeggklokkas rødlistevurdering som var sterkt truet (EN). Hvis kartleggingen hadde blitt gjennomført i dag etter samme system ville enga trolig oppnådd B-verdi. Etter dagens kartleggingssystem vil enga trolig oppnå moderat verdi for tilstand (noe gjengrodd og lavt beitetrykk) og stor verdi for naturmangfold på grunn av mange habitatspesifikke arter og dermed oppnådd høy kvalitet samlet. Gjenopptatt hevd vil trolig raskt bringe enga opp på svært høy kvalitet (høyeste verdi).

2 Områdebeskrivelse

Gardsetra ligger i Synnfjellet i Nordre Land kommune. Setra ligger i nærheten av flere andre setre og setervoller, hvorav noen fortsatt beites og noen er i gjengroing. Setra grenser til et barskogreservat (Skardberga naturreservat). Grunnen i området er kalkrik og setervollen / naturbeitemarka er nord-til nordvestlig vendt.

Figur 1 Kart over Gardsetra der skjøtselen av setervollen ble gjennomført (L. Hoch 2022)

3 Resultat

Figur 2 viser området som ble ryddet og beitet i 2023. Området ryddet for busker og løvoppslag for første gang etter at DNV startet skjøtselen i 2029 er på ca. 4 daa (markert med gult). Her ble det brukt ryddesag med påmontert sagblad. Ryddingen ble gjennomført i juli og august. I kantsonen ble det også tatt ned noen større grantrær med motorsag. I tillegg ble et areal på ca. 14 daa slått med ryddesag for andre gang siden oppstart av skjøtselen (markert med grå polygon). Her hadde særlig bjørkeoppslag fått fotfeste på nytt.

Hele setervollen ble også beitet av ku, geit, sau og hest i 6 uker i juli og august. Beitetrykket var størst rundt setertunet der det ble beitet med hest, ku og geit (markert med rødt). Kuene var av rasen dølafe (11 stk), som er en gamle norsk rase godt tilpasset beiting i fjellet. Området markert med grått ble intensivt beitet av 54 spælsau og området markert med lilla ble intensivt beitet med to nordlandshest. Resten av setervollen ble mindre intensivt beitet av kyra.

Figur 2 Området som ble ryddet og beitet i 2023. (L. Hoch 2023)

Figur 3 Området som ble fristilt og beitet siden 2019 fremstår nå som en artsrik naturbeitemark med mye blomstring på våren (L. Hoch 2022)

Figur 4 Dølafe beiter på setervollen ved Gardsetra (Foto: L. Hoch 2023)

Figur 5 Fristilling av setervoll i nedre del. (Foto: L. Hoch 2023)

Figur 6 Delområdet som ble ryddet for andre gang på grunn av mindre løvoppslag (Foto: L. Hoch 2023)

Figur 7 Geit og ku beiter på setervollen (Foto: L. Hoch 2023)

Dokkadeltaet Nasjonale Våtmarkssenter AS (DNV) ble etablert som et aksjeselskap i 2008 og eies av kommunene Nordre Land og Søndre Land. DNV tilbyr en rekke miljøfaglige tjenester og har opparbeidet betydelig kompetanse innenfor naturrestaurering, skjøtsel og naturtypekartlegging. Selskapet jobber for at naturmangfoldet ivaretas og brukes på en bærekraftig måte, og formidler dette gjennom nyskapende naturveiledning. Du finner oss ved Dokkadeltaet naturreservat. Våtmarkssenteret har rullerende utstillinger og er åpent for besøkende i sommermånedene.

Dokkadeltaet Nasjonale Våtmarkssenter AS Gamlevegen 84, 2879 ODNES Tlf: +47 61 10 00 20 E-post: post@dokkadeltaet.no www.dokkadeltaet.no

